2021. október 20., szerda

P9_TA(2021)0429

A Szolidaritási Alapból származó uniós pénzeszközök tagállamok általi, természeti katasztrófák esetén történő felhasználásának hatékonysága

Az Európai Parlament 2021. október 20-i állásfoglalása az Európai Unió Szolidaritási Alapjából származó források természeti katasztrófák esetén történő tagállami felhasználásának hatékonyságáról (2020/2127(INI))

(2022/C 184/05)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 175. cikkére, 310. cikkének (5) bekezdésére és 325. cikkére,

— tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés (a továbbiakban: EUSZ) 2., 3. és 21. cikkére,

— tekintettel az Európai Unió Szolidaritási Alapjának létrehozásáról szóló, 2002. november 11-i 2012/2002/EK tanácsi rendeletre ([1]) (a továbbiakban: EUSZA-rendelet), valamint annak 2014. május 15-i és 2020. március 30-i módosítására,

— tekintettel a Bizottság 2018. december 7-i, az Európai Unió Szolidaritási Alapjának a 2002–2016-os időszakra vonatkozó utólagos értékeléséről szóló végleges jelentésére,

— tekintettel „Az Európai Unió Szolidaritási Alapjának értékelése (2002–2017)” című, 2019. május 15-i bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2019)0186),

— tekintettel a 2012/2002/EK tanácsi rendeletnek a jelentős közegészségügyi szükséghelyzet által súlyosan érintett tagállamoknak és az Unióval csatlakozási tárgyalásokat folytató országoknak nyújtandó pénzügyi támogatás nyújtása céljából történő módosításáról szóló, 2020. március 30-i (EU) 2020/461 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([2]),

— tekintettel az Európai Unió Szolidaritási Alapjának felülvizsgálatáról szóló, 2021. május 18-i állásfoglalására ([3]),

— tekintettel a Covid19-világjárvány és annak következményei elleni küzdelemre irányuló összehangolt uniós fellépésről szóló, 2020. április 17-i állásfoglalására ([4]),

— tekintettel „Az Európai Unió Szolidaritási Alapja: értékelés” című, 2016. december 1-jei állásfoglalására ([5]),

— tekintettel az Európai Számvevőszék (a továbbiakban: Számvevőszék) 2008. április 15-i 3/2008. számú, „Az Európai Unió Szolidaritási Alapja: mennyire gyors, hatékony és rugalmas?” című különjelentésére,

— tekintettel a Számvevőszék 2013. augusztus 3-i 24/2012. számú, „A 2009-es abruzzói földrengést követően az Európai Unió Szolidaritási Alapja által nyújtott támogatás: Az intézkedések helytállósága és költsége” című különjelentésére,

— tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,

— tekintettel a Költségvetési Bizottság véleményére,

— tekintettel a Költségvetési Ellenőrző Bizottság jelentésére (A9-0273/2021),

([1]) HL L 311., 2002.11.14., 3. o.
([2]) HL L 99., 2020.3.31., 9. o.
([3]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2021)0220.
([4]) HL C 316., 2021.8.6., 2. o.
([5]) HL C 224., 2018.6.27., 140. o.

A. mivel az Európai Unió Szolidaritási Alapja (a továbbiakban: EUSZA) 2002-ben, a Közép-Európában 2002 nyarán kialakult súlyos árvízhelyzetre válaszul jött létre; mivel az EUSZA létrehozását az a szándék vezérelte, hogy pénzügyi támogatást lehessen nyújtani a természeti katasztrófák, például áradások, földrengések vagy viharok sújtotta tagállamok és tagjelölt országok számára; mivel az EUSZA a katasztrófák utáni helyreállítás egyik legfontosabb uniós eszközévé vált, amelyben az Unión belüli szolidaritás is kézzelfogható módon testet ölt;

B. mivel az EUSZA az uniós szolidaritás egyik legkonkrétabb megnyilvánulása, amelyet valamennyi uniós polgár elvár természeti katasztrófák bekövetkeztekor vagy jelentős népegészségügyi szükséghelyzetek kialakulásakor; mivel a Covid19-világjárvány és annak következményei elleni küzdelemre irányuló összehangolt uniós fellépésről szóló állásfoglalásában a Parlament kiemelte, hogy a tagállamok közötti szolidaritás nem választás kérdése, hanem valójában az EUSZ 3. cikkében rögzített alapvető uniós érték, valamint – többek között – az EUSZ 2. és 21. cikkéből eredő kötelezettség; mivel ugyanezen állásfoglalásban a Parlament felhívja a Bizottságot, hogy erősítse meg válságkezelési és katasztrófareagálási mechanizmusai valamennyi elemét;

C. mivel az EUSZA szabályozási keretét 2014-ben és 2020-ban módosították, igazodva ahhoz a szükséglethez, hogy legyenek egyszerűbbek az eljárások, és az Alap hatálya terjedjen ki a népegészségügyi szükséghelyzetekre – így például a Covid19-re – is;

D. mivel az EUSZA-ból teljesített kifizetések teljes összege 6,548 milliárd EUR-t tesz ki, ami átlagosan évi 339,9 millió EUR-nak felel meg; mivel az egyes években kifizetett összegek között jelentős eltérések tapasztalhatók; mivel az adott évben fel nem használt források átvihetők a következő évre, és mivel a következő évre elkülönített források is lekérhetők előre, ami biztosítja az előre nem látható katasztrófahelyzetek kezeléséhez szükséges rugalmasságot;

E. mivel az ötéves átlagokat tekintve az EUSZA kiadásai a 2002–2015 közötti hozzávetőlegesen 270 millió EUR-ról 2016–2020 között 534 millió EUR-ra emelkedtek; mivel e növekedés hátterében az elszenvedett károk tekintetében, valamint az egy euró értékű kár után kifizetett összeg esetében tapasztalt növekedés együttes hatása állt; mivel ez a növekedés az Alap képviselte hozzáadott értéket is tükrözi;

F. mivel az éghajváltozás miatt a jövőben a természeti katasztrófák és a népegészségügyi szükséghelyzetek minden bizonnyal súlyosabbá és gyakoribbá fognak válni, ami még hatványozottabbá teszi egy erőteljes és megfelelően végrehajtott, a katasztrófák utáni helyreállítást szolgáló mechanizmus szükségességét;

G. mivel az új többéves pénzügyi keret „szolidaritási és sürgősségisegély-tartalék” (a továbbiakban: SEAR) néven új, az EUSZA-t és a sürgősségisegély-tartalékot egyesítő költségvetési csomagról rendelkezik, amely egyrészt a tagállamokban vagy a csatlakozásra váró országokban bekövetkező jelentős katasztrófákból származó szükséghelyzetekre (EUSZA), másrészt az uniós vagy harmadik országokban – különösen humanitárius válságok esetén – jelentkező sajátos sürgős igényekre (sürgősségisegély-tartalék) való reagálást hivatott szolgálni;

H. mivel egyes régiókat strukturális kiszolgáltatottság jellemez bizonyos ismétlődő természeti katasztrófák, így például az árvizek, az intenzív szeizmikus, vulkanikus aktivitás vagy a népegészségügyi válságok tekintetében, és ezért különleges proaktív megközelítést igényelnek;

I. mivel a tejes támogatás mozgósításához szükséges időt tovább lehetne csökkenteni az uniós szolidaritás iránti sürgős igények kielégítése érdekében;

1. kiemeli, hogy 2002 és 2020 között az EUSZA több mint 6,5 milliárd EUR-t mozgósított, és ezzel 23 tagállam és egy csatlakozásra váró ország számára összesen 96 katasztrófa kapcsán biztosított támogatást a beavatkozáshoz; megjegyzi, hogy a legtöbb kérelmet árvízkárok fedezésére nyújtották be: a támogatást igénylő katasztrófahelyzetek több mint 60 %-a ebbe a kategóriába tartozott; megjegyzi továbbá, hogy a legnagyobb anyagi kárt összességében a földrengések okozták: az EUSZA-ból nyújtott támogatáson belül 48 %-os részarányt képviseltek a földrengésekkel összefüggésben biztosított források;

2. megjegyzi, hogy a Covid19-világjárvány elleni összehangolt uniós válaszintézkedések részeként az EUSZA hatályát – a 2020. április 1-jén hatályba lépett (EU) 2020/461 rendelettel – kiterjesztették; üdvözli, hogy az EUSZA hatálya immár a népegészségügyi válságokra is kiterjed, és így az Alap szükség esetén igénybe vehető a legsúlyosabban érintett tagállamok és csatlakozásra váró országok támogatásához; örömmel veszi tudomásul, hogy a felülvizsgálat során az érintett országoknak teljesítendő előlegkifizetések arányát a támogatás várt összegének 10 %-áról (legfeljebb 30 millió EUR-ról) felemelték a várt összeg 25 %-ára (legfeljebb 100 millió EUR-ra); arra ösztönzi a tagállamokat, hogy a regionális és helyi hatóságokkal szorosan együttműködve éljenek ezzel a lehetőséggel;

2021. október 20., szerda

3. megjegyzi, hogy 2021 márciusában a Bizottság javaslatot nyújtott be egy közel 400 millió EUR-s, az EUSZA-ból finanszírozandó csomagra vonatkozóan, amely 17 tagállam és három csatlakozásra váró ország intézkedéseit hivatott támogatni a Covid19-világjárvány nyomán kialakult egészségügyi szükséghelyzet kezelése érdekében; megjegyzi, hogy e források a betegség terjedésének megelőzésére, nyomon követésére és megfékezésére irányuló intézkedések, az orvostechnikai eszközök és egyéni védőeszközök, valamint a lakossági szükséghelyzeti támogatás finanszírozásához felhasznált közkiadások egy részét fogják fedezni;

4. hangsúlyozza, hogy a jelenleg előtérbe került Covid19-válságtól függetlenül az EUSZA-nak továbbra is támogatnia kell a természeti katasztrófák sújtotta országokat; hangsúlyozza, hogy az éghajlatváltozás vitathatatlanul valós jelenség, és hogy ezért közép- és hosszú távon is elengedhetetlen a cselekvés; továbbra is aggódik amiatt, hogy az EUSZA – különösen hatályának kiterjesztéséből, valamint abból adódóan, hogy a 2021–2027-re szóló többéves pénzügyi kereten belül összevonásra került a sürgősségisegély-tartalékkal – nem rendelkezik kellő forrásokkal; megjegyzi, hogy a SEAR költségvetésének felső határa 1,2 milliárd EUR;

5. sajnálatát fejezi ki, hogy a Covid19-világjárvány következtében 2020-ban támogatást kérő országok a költségvetési korlátok miatt a potenciális támogatási összeg kevesebb mint 50 %-át kapják majd meg; továbbra is aggódik az EUSZA számára 2021 és 2027 között rendelkezésre álló források miatt, különös tekintettel arra, hogy az eszköz hatályát időközben kiszélesítették; szükségesnek tartja ezért annak átvilágítását, hogy a SEAR finanszírozási összegének felső határa és allokációs mechanizmusai hatással vannak-e az EUSZA hatékonyságára, tekintettel az Alap hatályának kiterjesztésére, valamint a katasztrófák számára és léptékére;

6. üdvözli, hogy a 2014. évi reform pontosította a regionális katasztrófák esetében alkalmazandó befogadhatósági kritériumokat, és hogy ennek jóvoltából 31 %-ról 85 %-ra nőtt a jóváhagyási arány; elismeri, hogy ez mind a kérelmezési folyamat kiszámíthatóságának, mind az EUSZA hatékonyságának növelése szempontjából fontos lépés volt; rámutat arra, hogy a katasztrófa okozta környezeti károk becsült költségeit is figyelembe kell venni;

7. emlékeztet arra, hogy kiemelt figyelmet kell fordítani a kedvezőtlen, a fejlődést súlyosan veszélyeztető éghajlati viszonyokkal küzdő legkülső régiókra; éppen ezért úgy véli, hogy alapvető fontosságú egyedi intézkedéseket elfogadni a legkülső régiókra, valamint minden, a természeti katasztrófák által különösen veszélyeztetett területre – például a szigetekre, hegyvidéki régiókra és a ritkán lakott régiókra – vonatkozóan;

8. hangsúlyozza, hogy az EUSZA-n keresztüli pénzügyi támogatást elérhetővé kell tenni a természeti katasztrófák által különösen súlyosan érintett uniós régiók és területek számára; úgy véli, hogy az Alap biztosította pénzügyi támogatást méltányosan kell elosztani a tagállamok leginkább érintett régiói és területei között;

9. hangsúlyozza, hogy az Alap jelentős hozzáadott értéket képvisel a szükséghelyzeti intézkedések és az újjáépítési erőfeszítések támogatása, valamint a nemzeti, regionális és helyi hatóságokra nehezedő pénzügyi terhek enyhítése szempontjából, még akkor is, ha javítani kell a gyorsaságon, a következetességen, a hatékonyságon és a beavatkozások népszerűsítésén;

10. kiemeli a katasztrófakockázat-megelőzés és -kezelés fontos szerepét az Unióban; felkéri a Bizottságot, hogy segítse elő egy összehangolt, a károk pontos és gyors felmérését szolgáló terv kidolgozását; felhív minden egyes kedvezményezett országot, hogy végrehajtási jelentéseikben részletesen ismertessék a jövőbeli károk mértékének csökkentése és – lehetőség szerint – a hasonló természeti katasztrófák ismételt előfordulásának elkerülése érdekében hozott vagy meghozni tervezett megelőző intézkedéseiket, az európai uniós strukturális alapok igénybevételi módjait is ideértve; hangsúlyozza, hogy a jövőbeli kihívások kezeléséhez – legyen szó akár éghajlatváltozással, akár népegészségügyi szükséghelyzetekkel kapcsolatos kihívásokról – elsősorban megelőző politikára van szükség; megjegyzi, hogy az EUSZA jellegéből adódóan a helyreállítást szolgálja; emlékeztet ezért arra, hogy hatékony szinergiákat kell kialakítani más uniós szakpolitikákkal és programokkal, különösen a kohéziós alapokkal, az uniós polgári védelmi mechanizmussal, az európai zöld megállapodással, valamint a katasztrófamegelőzést és a kockázatkezelést támogató uniós szakpolitikákkal és programokkal; szorgalmazza az EUSZA felülvizsgálatát annak biztosítása érdekében, hogy az tükrözze az „építsük újra, de jobban” elvet;

11. emlékeztet a jogállamiság tiszteletben tartásának és az Unió pénzügyi érdekei védelmének fontosságára; úgy véli ezért, hogy a Bizottságnak, az Európai Csalás Elleni Hivatalnak, a Számvevőszéknek és adott esetben az Európai Ügyészségnek képesnek kell lenniük arra, hogy hatáskörükön belül és előjogaiknak megfelelően nyomon kövessék az EUSZA végrehajtását;

12. hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak gyakorlati támogatást kell nyújtania a tagállamok számára (különösen a kárbecslés terén), és ösztönzi a Bizottságot, hogy biztosítsa a katasztrófahelyzeti irányítással és az intézményi koordinációs struktúrák igénybe vételével kapcsolatos bevált gyakorlatok terjesztését; hangsúlyozza, hogy súlyos földrengések vagy nagy áradások után a következmények enyhítése több időt vehet igénybe, mint más természeti katasztrófák esetén; úgy véli, hogy e szempontot érvényre kell juttatni az EUSZA bármely jövőbeli felülvizsgálatában, kiváltképpen annak érdekében, hogy a kérelemben jelenleg meghatározott határidők lejártával is legyen elegendő idő a források felhasználására;

A kérelmek minősége

13. sajnálatát fejezi ki a finanszírozási kérelmek ingadozó minősége miatt, amely a forrásmozgósítás folyamatának elhúzódását is magával vonhatja; megjegyzi, hogy e tekintetben gyakran a kárbecslés jelenti a legnehezebb feladatot, ami az adatgyűjtéssel, az adatok közötti átfedésekkel és párhuzamosságokkal, valamint a Bizottság követelményeinek megfelelő adatösszesítéssel kapcsolatos nehézségekkel magyarázható; felhívja a Bizottságot, hogy a követelmények bevezetésekor törekedjen a lehető legnagyobb egyszerűségre és egyértelműségre, ugyanakkor továbbra se feledkezzen meg a kellő részletességről; felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki közös eszközt vagy rendszert a kedvezményezettek kapacitásának megerősítésére ahhoz, hogy a katasztrófákkal kapcsolatos veszteségekre vonatkozó adatok számszerűsítését és a veszteségekre vonatkozó adatok gyűjtését szolgáló rendszerek esetében szabványosított megközelítéseket tudjanak követni, és ezáltal csökkenjenek az adminisztratív terhek és a lehető legegyszerűbbé váljon a kérelmezési eljárás;

14. hangsúlyozza, hogy a helyi hatóságok, azaz az önkormányzatok, a nem kormányzati szervezetek (NGO-k) és a civil társadalom fontos szerepet játszanak a helyszíni adatok nemzeti hatóságoknak történő rendelkezésre bocsátásban; ennek alapján felhívja a figyelmet arra, hogy a helyi hatóságokkal és a nem kormányzati szervezetekkel folytatott hatékony együttműködés a kérelmek minőségi színvonalát is javíthatja; felhívja a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki hatékony koordinációs mechanizmusokat a nem kormányzati szervezetektől származó adatok teljes körű felhasználása érdekében;

15. kiemeli, hogy a népegészségügyi válságok miatt benyújtott EUSZA-támogatás iránti kérelmekkel kapcsolatos adatgyűjtés újdonságnak számít, és ezért rendkívül komoly kihívást jelenthet az országok számára; felhívja a Bizottságot, hogy erre fordítson kiemelt figyelmet, és minden lehetséges módon – többek között technikai segítségnyújtás révén is – támogassa az országokat;

16. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az EUSZA-rendelet jelenleg nem teszi lehetővé a támogatási kérelmek több ország általi együttes benyújtását, holott a természeti katasztrófáknak különösen kitett egyes területek, például a hegyvidéki régiók gyakran több ország határán is átnyúlnak;

Időben történő beavatkozás

17. megjegyzi, hogy az EUSZA-rendelet 1. cikke szerint az EUSZA létrehozása azt a célt szolgálta, hogy az Unió „gyors, hatékony és rugalmas módon legyen képes a vészhelyzetekre reagálni”; megjegyzi, hogy a Számvevőszék 3/2008. számú különjelentésében arra a következtetésre jutott, hogy az EUSZA nem reagált gyorsan a kialakult szükséghelyzetekre, mivel a katasztrófák bekövetkezte, illetve a kifizetések között rendszerint körülbelül egy év telt el; megjegyzi, hogy ez az időtartam – miként arra az EUSZA-ról készült 2018-as értékelés is rámutatott – csak kismértékben csökkent az EUSZA 2014. évi reformját követően; továbbra is aggodalommal tölti el, hogy a jövőben mennyi időt fog igénybe venni az eljárás az új – az EUSZA költségvetését a SEAR-ba bevonó – többéves pénzügyi kerettel kialakított rendszeren belül;

18. emlékeztet arra, hogy alapvető fontosságú, hogy a segélyeket és forrásokat a lehető leggyorsabban, legkönnyebben és a lehető legnagyobb rugalmasság mellett lehessen eljuttatni az érintett régiókba; ezzel összefüggésben emlékeztet az uniós polgári védelmi mechanizmus, az Európai Regionális Fejlesztési Alap éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási komponense és területi együttműködési programjai, valamint az EUSZA közötti szinergiák fontosságára; hangsúlyozza, hogy e szinergiák elengedhetetlenek annak biztosításához, hogy mindenre kiterjedően és gyorsan lehessen reagálni a szükséghelyzetekben, a rezilienciaépítési csomag pedig hathatós legyen;

19. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy bár az előlegkifizetések mértéke a pénzügyi hozzájárulás várt összegének 10 %-áról 25 %-ára nőtt, az előlegkifizetések teljesítésnek átlagos időtartama még mindig nagyon hosszú (hozzávetőlegesen öt hónap);

20. ismételten felkéri a Bizottságot, hogy vegye fontolóra hatékonyabb megoldások alkalmazását, mindenekelőtt pedig folytassa az EUSZA egyszerűsített igénybevételére vonatkozó iránymutatással kapcsolatos munkáját a nemzeti, regionális és helyi hatóságok fellépéseinek megkönnyítése érdekében, valamint folytassa a tagállamok kérelmezési eljárásának egyszerűsítését és felgyorsítását, többek között oly módon, hogy kiemelt figyelmet fordít az EUSZA több régiót érintő igénybevételéhez határokon átnyúló katasztrófák miatt kezdeményezett kérelmezési eljárások egyszerűsítésére annak érdekében, hogy gyorsabban lehessen reagálni az egyre intenzívebbé váló jelentős és regionális természeti katasztrófákra, valamint jelentős népegészségügyi szükséghelyzetekre; sürgeti a Bizottságot, hogy hozzon létre egy mechanizmust annak érdekében, hogy egy tagállam akkor is pénzügyi támogatáshoz juthasson szükséghelyzetben, ha az EUSZA éves költségvetési kerete már kimerült volna;

21. sajnálattal állapítja meg, hogy a dokumentumok fordítása, illetve az egyéb konkrét, technikai jellegű kihívások jelentős késedelmeket okozhatnak az EUSZA beavatkozásainak különböző szakaszaiban; felhívja a Bizottságot, hogy hozza létre a katasztrófa sújtotta államok által benyújtott dokumentumok fordításával kapcsolatos folyamatok felgyorsításához szükséges eszközöket, és ily módon küszöbölje ki az EUSZA-beavatkozások késedelmes végrehajtását;

22. aggodalommal jegyzi meg, hogy az EUSZA esetében – amint arról a Bizottság EUSZA-ról szóló éves jelentései is beszámoltak – továbbra is az egyik legkomolyabb problémát a katasztrófák bekövetkezte és a támogatás teljes kifizetése között eltelt idő jelenti; hangsúlyozza, hogy ez különös jelentőséggel bír a jelenlegi helyzetben, mivel a Covid19-világjárvány és az éghajlatváltozás miatt a kérelmek száma várhatóan számottevően meg fog emelkedni, ami további késedelmekhez vezethet; tudomásul veszi a Bizottság azon álláspontját, mely szerint az EUSZA 2014. évi felülvizsgálata során bevezetett változtatásokkal minden lehetőséget kihasználtak az EUSZA igénybevételével kapcsolatos döntéshozatali folyamat felgyorsítására, és hogy az EUSZA igénybevételének még gyorsabbá tételéhez korlátozott a mozgástér; emlékeztet arra, hogy a szükséghelyzetekre való gyors reagálás kulcsfontosságú lehet az EUSZA hatékony működésének biztosításához; hangsúlyozza, hogy ez különösen fontos a korlátozott alternatív finanszírozási forrásokkal rendelkező régiókban; felhívja a Bizottságot, hogy az új többéves pénzügyi kerettel kialakított rendszeren belül használjon fel – kiváltképpen a kevésbé fejlett régiók tekintetében – minden lehetséges eszközt az EUSZA igénybevételének felgyorsítására;

Az értékelés keretében tett megállapítások

23. sajnálattal veszi tudomásul, hogy az értékelés megállapításai szerint jelentős különbségek tapasztalhatók a kedvezményezett országok által benyújtott végrehajtási jelentések között a terjedelmük, tartalmi elemeik, valamint a bennük szereplő adatok részletessége tekintetében; aggodalommal állapítja meg, hogy e különbségek miatt nem lehet módszeres és komparatív elemzéseket végezni az elért eredményekről, illetve összehasonlítani a tervezett és tényleges eredményeket; megjegyzi továbbá, hogy az elemzett esettanulmányok arról tanúskodtak, hogy az EUSZA-támogatás végrehajtási megállapodás szerinti feltételezett prioritásai és a helyszínen ténylegesen felmerülő igények gyakran nem fedik egymást; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az információk és az összehasonlítható adatok hiánya egyrészről megakadályozza a Bizottságot abban, hogy hatékonyan nyomon tudja követni az EUSZA végrehajtását, másrészről pedig esetleg veszélybe sodorja az EUSZA eredményes és hatékony alkalmazását, negatív hatást gyakorolva az Unión belüli területi, gazdasági és társadalmi kohézió előmozdítására;

24. tudomásul veszi, hogy a külső értékelési jelentésben szereplő esettanulmányok bizonyítékkal szolgáltak arra vonatkozóan, hogy egyes kedvezményezett államok számára kihívást jelentett a közbeszerzési eljárások teljes körű végrehajtása a válsághelyzetek adta szűk időkeretek között; figyelmeztet arra, hogy a szükséghelyzeti közbeszerzés a csalásnak, korrupciónak és szabálytalanságoknak nagymértékben kitett területek közé tartozik, ezért hangsúlyozza a hatékony kontrollrendszerek és panasztételi eljárások fontosságát; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a válsághelyzetekre való reagálás során a tagállamok betartsák a közbeszerzési eljárásokat; hangsúlyozza, hogy a közbeszerzési eljárások vonatkozásában alkalmazott esetleges eltérések kapcsán – többek között regionális és helyi szinteken is – szavatolni kell a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elveinek érvényre jutását, valamint az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét;

25. megjegyzi, hogy az EUSZA katasztrófákat követően lép működésbe, éppen ezért a források nem területi kvóták alapján kerülnek elosztásra; meglepőnek tartja, hogy ennek ellenére az értékelés azt állapította meg, hogy az allokációk a kedvezményezettek szűk körére összpontosulnak, és a források 77 %-át a négy legnagyobb tagállam kapja; hangsúlyozza, hogy szükségleteken alapuló szolidaritásnak kell érvényesülnie, amely figyelembe veszi, hogy a kedvezményezett országok milyen kapacitásokkal rendelkeznek ahhoz, hogy megbirkózzanak a katasztrófákkal;

26. megjegyzi, hogy az EUSZA-t a megosztott irányítás elve alapján a kedvezményezett országok kijelölt hatóságai hajtják végre; megjegyzi, hogy ebből adódóan a Bizottság korlátozott hatáskörökkel rendelkezik annak befolyásolására, hogy mely projektek részesülnek finanszírozásban; emlékezteti a Bizottságot a 2016. december 1-jei európai parlamenti állásfoglalásra, amelyben a Parlament egyrészt hangsúlyozta, hogy fontos megállapítani, hogy az EUSZA-támogatásokat a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elveinek megfelelően használták-e fel, másrészt pedig felhívta a Bizottságot és a tagállamokat, hogy növeljék az átláthatóságot, valamint biztosítsák az információkhoz való nyilvános hozzáférést a segítségnyújtás mozgósításának minden szakaszában; felhívja a Bizottságot, hogy fordítson kiemelt figyelmet a megosztott irányítás alá tartozó EUSZA-forrásokkal való esetleges visszaélésekre, és vezessen be eljárásokat, amelyekkel javítható az átláthatóság, valamint nyomon követhetők és megelőzhetők az ilyen jellegű potenciális visszaélések;

27. sajnálattal veszi tudomásul, hogy néhány beavatkozás lezárása késedelmet szenvedett; aggasztónak tartja, hogy bizonyos esetekben hosszabb időnek el kellett telnie ahhoz, hogy a nemzeti hatóságok megválaszolják az ellenőrzéshez kapcsolódó kérdéseket, illetve hogy többszöri megkeresés után sem reagáltak az ellenőrzési információk bekérésére; elismeri, hogy a beavatkozásokat fontos időben lezárni; felhívja a Bizottságot, hogy a lezárásokról tegyen jelentést a Parlamentnek;

28. megjegyzi, hogy az EUSZA-ról a 2008 és 2018 közötti időszakra vonatkozóan állnak rendelkezésre éves jelentések, és hogy ezek közzétételét következetlenség jellemzi; megjegyzi továbbá, hogy a 2019-re és 2020-ra vonatkozó éves jelentéseket még nem tették közzé; emlékezteti a Bizottságot arra, hogy köteles minden év július 1-jéig jelentést tenni az EUSZA előző évi tevékenységéről; felhívja a Számvevőszéket, hogy az éves megbízhatósági nyilatkozat részeként ossza meg a Parlamenttel az EUSZA végrehajtásával kapcsolatos valamennyi megállapítását;

29. kitart amellett, hogy a költségvetési hatóság szerepét teljes mértékben meg kell őrizni; megjegyzi, hogy az új többéves pénzügyi keretben az EUSZA előirányzatai az általános költségvetésben szerepelnek, és átcsoportosítások útján válnak elérhetővé; hangsúlyozza, hogy az ilyen átcsoportosításokról kellő időben tájékoztatni kell, és hogy az új eljárástól függetlenül a Bizottságnak ugyanolyan szintű tájékoztatást kell nyújtania, mint az előző többéves pénzügyi keretben; sajnálatát fejezi ki továbbá amiatt, hogy nem állnak rendelkezésre részletes háttér-információk az EUSZA-támogatás iránti kérelmekről, ami akadályozza az ellenőrzést, és ragaszkodik ahhoz, hogy a Bizottság az EUSZA-rendelet 4. cikkével összhangban megadjon minden rendelkezésre álló információt;

30. felkéri a Számvevőszéket, hogy az eszközök és a költségvetés esetleges újraértékelése céljából végezzen újabb ellenőrzést az EUSZA kapcsán azt biztosítandó, hogy elégséges és a célnak megfelelő költségvetés álljon rendelkezésre a jelentős és a regionális természeti katasztrófák, valamint a jelentős népegészségügyi szükséghelyzetek hatékony kezeléséhez;

31. emlékeztet arra, hogy az EUSZA célja az, hogy a gyakorlatban érvényre juttassa és megerősítse a szolidaritást; hangsúlyozza, hogy ez a cél csak akkor érhető el, ha az állampolgárok értesülnek az EUSZA beavatkozásairól; ezzel összefüggésben kiemeli, hogy az EUSZA beavatkozásainak nagyobb nyilvánosságot kell kapniuk; felhívja a tagállamokat, hogy osszák meg azokat a bevált módszereket, amelyeket az EUSZA ismertségének növeléséhez alkalmaznak; arra ösztönzi a tagállamokat, hogy a végrehajtásról szóló jelentéseikben ismertessék az EUSZA-műveletekkel összefüggésben végzett, tájékoztatáshoz és nyilvánossághoz kapcsolódó tevékenységeket annak érdekében, hogy teljes körű és szisztematikus áttekintéssel szolgáljanak a médiamegjelenésekről;

32. sajnálatát fejezi ki az EUSZA láthatóságának hiánya miatt, amely egyet jelent azzal, hogy az uniós szerepvállalás nem mindig jelenik meg egyértelműen; sajnálatának ad hangot amiatt, hogy az EUSZA-rendelet nem tartalmaz sem az EUSZA-támogatások ismertségének növelésére, sem az ehhez kapcsolódó jelentéstételre vonatkozó kötelezettséget; kiemeli, hogy az EUSZA-támogatások kapcsán a tagállamok kialakítottak – például a zászlók és uniós logók használata terén – célravezető kommunikációs módszereket; felhívja a tagállamokat, hogy adjanak nagyobb nyilvánosságot az EUSZA-ból nyújtott pénzügyi támogatásnak, és jelezzék, ha egy adott munka vagy szolgáltatás EUSZA-finanszírozásban részesült vagy fog részesülni; elvárja, hogy az EUSZA-rendelet jövőbeli felülvizsgálata kötelezettséget írjon elő arra vonatkozóan, hogy a polgárok tájékoztatását biztosítandó az EUSZA-támogatás számára nyilvánosságot kell biztosítani, és azt kommunikálni kell, például a nemzeti médiában, illetve más csatornákon keresztül is;

33. emlékeztet arra, hogy az EUSZA-ból nyújtott támogatások csak az energia-, vízellátási és szennyvíz-, távközlési és közlekedési infrastruktúrák, valamint az egészségügy és az oktatás területéhez tartozó infrastruktúrák korábbi, a katasztrófa bekövetkezte előtti állapotának helyreállítását fedezik, a katasztrófákkal és az éghajlatváltozás hatásaival szemben ellenállóképesebb – az európai zöld megállapodásban szorgalmazott – újjáépítésükkel kapcsolatos többletköltségeket viszont nem, és ezeket a kedvezményezett államnak saját forrásokból és más uniós alapokból, például az Európai Regionális Fejlesztési Alapból és a Kohéziós Alapból kell finanszíroznia; magasabb szintű szinergiák kialakítását szorgalmazza a kohéziós politika eszközei és az EUSZA között;

34. felhívja a Bizottságot, hogy határozza meg azokat a régiókat, ahol nagyobb az egyedi jellegű vagy ismétlődő természeti katasztrófák kockázata, és nyújtson be cselekvésiterv-javaslatot a kockázatok csökkentésére, valamint célzott megelőző fellépésekre vonatkozóan; felhívja továbbá a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot az EUSZA felülvizsgálatára egy célzottabb, hatékonyabb és jobban időzített gyorsreagálási mechanizmus létrehozásához az egyedi jellegű vagy ismétlődő természeti katasztrófáknak kitett területeken és régiókban;

o

o o

35. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.